

REDACTIA

nr. Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrăz de Duminecă pe un
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăinătate pe an:
40 franci.

Manuscrite nu se napotază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un șir garsoni: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Afăș abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

De ce merge rău?

(*) Am vorbit în mai multe rânduri de lupta ce a început în țeara noastră între mercantiliștii și agrarii, am semnalat de repetite ori îndârjirea cu care se aruncă unul asupra altora. Zărnice ziarul agrarilor „Hozánk” își debitează seriile de atacuri contra mercantiliștilor, contra mercantilismului din țeara noastră. Curentul agrar se fortifică și din ce în ce atacurile lui devin mai violente față de — capitalismul ovrăiesc.

Care este atitudinea guvernărilor, în fața acestei situații?

Parte din spriginitorii guvernului sunt aderenți, sau mai bine zis spriginitori ai curentului agrar, parte au rămas fideli tradiției politice „patriotice” ovrăo-file.

Atitudinea guvernului însă e foarte „precaută”: dl Széll pare a căuta să țină doi pepeni într-o mână.

Când vezi pericolul unei încălzări, se vede că este metoda cea mai practică, să te faci că nu vezi nimic.

Așa și guvernul, cum și adicții săi necondiționali, caută să infatșeze lupta dintre cele două curente cu totul în altă formă și de altă dimensiune, decât cum se prezintă.

Înainte de toate, stăpânirea — după cum a spus-o dl Hieronymi în discursul său din zilele trecute — caută să mulțamească și pe unul, și pe altul.

Și capra și varza?

Crede sau nu crede guvernul că ar fi aceasta o putință până la sfârșit, nu discutăm; dar ne face impresiunea, că prin atitudinea sa el caută să-și păstreze echilibrul, pozițiunea, menajând amândouă curentele. Astfel se explică faptul că el caută ca mișcării să dea aparențele unei neînsemnate și trecătoare coliziuni, basate pe o falsă apreciere.

Dl Hieronymi susține că numai pentru aceea lupta unul contra altora, agrarii și mercantiliștii, pentru-că amândurora le merge rău.

Acesta este un fapt, este o constatare, care nu era de trebuință să o spună un fost ministru și un devotat absolut al guvernului Széll, căci în țara noastră, ori-cine se poate întreba desnadăjduit: dar cui îi merge bine?

Nu constatarea, ci explicarea răului, și indicarea mijloacelor me-nite să saneze răul, ar fi de așteptat să se indice de devotații colaboratori ai guvernului.

Nu este în gândul nostru de a insista deastădata asupra luptei dintre cele două curente din sinul partide-

lor politice maghiare, vom indigita numai cauza pentru care le merge rău atât unora cât și altora, pentru care tuturora le merge rău în Ungaria.

Cu ocaziunea discuțiilor asupra bugetului s'a văzut, că echilibrul financiar la noi se încheie cu excedente pe hârtie, cu deficit în practică.

Parlamentul votează legi pentru favorizarea agriculturii, ministrul umbli să spriginească industriile, etc. — dar — populațiunea se ruinează și emigrează.

Ce dovedește aceasta?

Dovedește, pe de-o parte, că spriginul și ajutorul, nu se dau cum, când și unde trebuie, pe de altă parte că, este insuficient.

Când privești însă colosala cifră a sumarului bugetului, te întrebi cum mirare cum se poate ca acea sumă să nu fie suficientă pentru gospodăria statului? Nedumerirea îți va trece, îndată ce vei examina rubricile cheltuielilor.

Nu în interesul bine înțeles al țării și al locuitorilor se cheltuiește, ci absoarbe molohul maghiarizării cantități enorme din vistieria țării, la picioarele idolului maghiarizării se depune aurul și sudoarea milioanele de cetățeni.

Pentru aceea le merge rău tuturora, pentru aceea și cei în parte favorizați navălesc acum unul asupra altora, mercantiliștii și agrarii...

Va reușiți dl Széll să împăce pe toți? Credem că i-ar servi mult de-a îndruma lucrurile spre calea îmbunătățirii dacă înloc de a fi matador al șovinismului și-ar împlini rolul de legatar al moștenirii politice alui Deák.

Simplificarea administrației. După cum raportează foile maghiare, în acțiunea codificatoare din ministerul unguresc de interne acum se adună materialul pentru proiectul de lege despre simplificarea administrației țării. Proiectul acesta la a cărui alcătuire au conlucrat și mai mulți deputați, va fi gata în luna lui Ianuarie, când prim-ministrul Széll îl va prezenta camerei, astfel, că el va trece prin dezbateri încă în actuala sesiune parlamentară.

Bate în retragere. „Magyarország” se ocupă la loc de frunte de chestia fiu-nă, din incidentul tratărilor primului ministru Széll cu Mnyländer, șeful autonomiștilor, care de câteva zile se găsește la Budapesta.

Ne place să reproducem care-cari declarații ale numitului ziar, destul de apropiat în timpul din urmă de cercurile conducătoare, pentru a învedera succesul luptei fără preget a Italianilor din Fiume:

„A opri ca în Fiume limba de administrație să fie cea italiană, ar însemna să

mânăm șovinismul până la nebunie. Pentru că acolo maghiarizarea este numai un strop, pe mare, pe când elementul italian este o cetate puternică, care asigură pentru națiunea maghiară cea însemnată pozițiune”.

Aikotmány, în nume ul său din urmă, face următoarea spirituală expunere: „Societatea școlard maghiară a adresat o petiție parlamentului, prin care cere modificarea și executarea cât mai grabnică a art. IV din legea numirii comunelor din 1898; o modificare în sensul, ca în Ungaria toate numirile de localități cari, sunt străine, să nu poată avea nume decât numai ungurește sunător. Noi credem că on. casa va pune la dispoziție cerere, pentru ca a da nume maghiare localităților sâsești, valahe și sârb-ști, și încă înainte de alegeri, isbește în t. ctiva partidelui liberal și în politica de ingeranțe electorale”.

Din Dietă.

În ședința de luni (10 I. c. n.) a camerei deputaților s'a început dezbaterii asupra proiectului de lege al indemnitații, adică cererea înouiri-tării dela Dietă a cheltuielilor statului pe cele dintâi trei luni ale anului 1901. Dezbaterii a fost întreruptă în ședința de ieri (11 I. c.), având „părinții” patriei a se ocupa de câte-va proiecte croate, între cari ca mai însemnat s'a prezentat proiectul despre proviziunile financiare al Croației. Singurii Kossuth Ferencz și Barta Ödön s'au războit puțin cu ministrul de finanțe Lukács, care însă i-a liniștit și pe ei prin expunerile sale, și proiectele croate au fost primite de cameră nemodificate.

Pentru ședința de azi, 12 Decembrie, a rămas să se discute afacerea procesului de presă, intentat în contra foii socialiste „Népszava”, care atacase cu asprime pe membrii guvernului; ear' după asta se va continua dezbaterii asupra indemnitații.

Alegerile din Austria și Maghiari.

„Budapești Hirlep” în numărul său dela 8 Dec. dă păreriile unui „bărbat de stat de întâiul rang”, asupra situației din Austria cu privire la raporturile cu Ungaria, ce ar avea să urmeze în diferitele cazuri, după rezultatele alegerilor parlamentare în jur de s. t. de peste Leitha a monarhiei.

Eată acele păreri:

E cu putință, ca ministrul president să-și poată compune un parlament, care să va alege delegațiunea și să va vota cuota; poate chiar și reforma apărării naționale, ridicarea numărului recruților, revizuirea listei civile și ridicarea cheltuielilor curții; chestiunea sportului marinet însă abia va mai pute fi pusă în dezbateri. Pentru politica maghiară ar fi bine dacă dl Körber ar avea succese parlamentare, pentru că în acel caz nu ar arde peste luptele electorale din anul viitor chestiunea reorganizării monarhiei, din criza constituțională, pentru întocmirea unei noi stări constituționale. Dacă silințele lui Körber nu vor avea succes, opinia publică maghiară ar fi surprinsă nepregătită,

dece-ar fi un lucru fatal, deoarece-nicel politicianul și autoritatea de drept public nu au câștigat în desjuns marea chestiune a crizei constituționale, astfel că cetățenii alegători sunt absolut neorientați. Rezolvarea crizei fără îndoială ar provoca un conflict furios între guvernele austriac și un-guresc, ar ține în luptă și pe miniștrii comuni, ar provoca războiul între partidele maghiare, care ar fulgera și ar răsuona la alegerile din Mai sau Iunie. Până acum cunosce numai trei opinii pentru cazul unei crize constituționale. Una este a lui Kossuth Ferencz care cu destulă precizie vrea să tragă consecunțele uniunii personale. Ca aceasta să se poată realiza ar trebui să se întemple sus o mare schimbare. Nu este o neputință ca forța împreguiștilor să siliască și puterile de sinecdo spre această cale. Dar' cine cunoaște aerul Burgului va considera mai îngrabă de posibil ca și Austria să fie guvernată din cetău Budai pe baro-ul Báffy să l vadă cu faimozul lui presid și eronali guvernatori ai părților de nord, decât să creadă că s'ar admite să se slăbescă firele cari țin la obaltă cele două state ale monarhiei. A doua opinie este a lui Szél Kálmán, care crede că fără înlăturarea constituției dela 67 se poate susține un mod provizoriu pentru regularea pe cale constituțională a afacerilor comune. Cred că opinia lui Szilágyi Deák este opusă acesteia. El pentru afacerile comune cere necondiționat conlucrarea reprezentanțelor austriace și ungare până stăm pe baza articolului XII din 1867. Horvánszky Nándor nu numai că își are părerea sa dar' are chiar un proiect specificat în această privință; nici un balaur însă nu păzește așa de bine țeara zinelor din poveste, cum își păzește el cutia biroului. Ar fi foarte de dorit ca Dr. Körber să poată duce popoarele Austriei la o liniște, odihnă, cel puțin până atunci până când în cercurile maghiare își vor isprăvi ale lor hărțu-ri alergătorii după mandate.

Situația în România.

Ziarele maghiare cari au apărut azi dimineța, pe baza unei telegrame ce li-a venit din București, aduc știrea, că situația actualului guvern este foarte slabă și se așteaptă în fiecare zi să isbucescă o criză.

Causa crizei ar fi indeosebi situația financiară precară. Deficitul cu care se încheie anul financiar este de 35 milioane.

Guvernul se află în mare strim-toare în privința ameliorării situației financiare a țării.

S'a adăugat la aceasta agitația ce s'a pornit în chestia bătailor ce au suferit țeranii revoltați în privința legii privitoare la taxa pe puică. În plin parlament dl Paladi, național-liberal, a dovedit că sâteni au fost torturați din porunca generalului Comăneanu, ear ministrul de justiție Maiorescu și cel de res-oiu Lahovary au recunoscut că de țeranilor li s'a aplicat bătaie, ca o recție însă*.

Cum bătaia nu este permisă d leși sub nici o formă, declarația ministri-or a provocat mare resens în țear și pe tema asta se prevedă mari agit-fiuni.

Alegerile parțiale de Duminecă explică și ele tot în defavorul guvernului

La T. Severin (Mehedinț) a fost ales senator, la col. I, dl D. Sturdza fără să aibă măcar contra candidat. La R. Vilcea a reușit tot un național-liberal, dl Al. Crăsnaru, care avusese contra candidat pe generalul Algiu, conservator, fost prefect de poliție în București.

Nu știm întru cât telegramele dela București sunt conforme situației, vedem însă din ziarele ce ne sosesc că guvernul Carp luptă cu greutatea mari.]

Un răspuns.

D. St. C. Pop scrie în „Tribuna” dela 11 Dec.:

Domnul protopop Moisa Bocșan m'a incredințat cu apărarea d-sale în cauza disciplinară, care decurge înaintea consistoriului gr.-or. din Arad contra d-sale.

Această împrejurare a fost destul motiv, ca „Nenea” să se năpustească asupra mea, batjocorindu-mă și calumniându-mă în cel mai infernal mod.

În chestii personale nu bucură recurg la ospitalitatea jurnalelor, de oare-ce acele le isprăvesc de regulă pe cale foarte scurtă, de altă parte însă am fost și sunt de părere, că coloanele acelora sunt exclusiv de a promova și servi binele public.

Dacă totuși vă rog să binevoiți a da loc acestor rînduri în prețul d-voastre ziar, o fac pentru a-mi apăra poziția mea ca Român în viața noastră publică națională.”

Articolul lui Nenea s'a publicat în „Tribuna Poporului” n-rul 215. În el suntem învinuiți că am atacat poziția politică a d-lui avocat.

Din parte-ne ținem să constatăm următoarele:

Tocmai poziția politică ce dl Pop a avut în trecut și firea sa intransigentă ce arătase în atâtea ocaziuni, ne-a pus în mirare când l'am văzut apărând pe cel mai urgisit dintre Români cărî servesc altarului. Doar însuși dl Pop l'a apostrofat mai violent nu tocmai de mult, în adunarea congregației comitatului Arad atât pe protopopul Bocșan cât și pe fiul său Sever, cari de când sunt, la toate ocaziunile, tot cu stăpânirea au votat. D. Pop va și în cazul, când d-sa, alături de noi, apăra în congregație biserica română atacată, ear ca să ne replice se ridicase chiar Sever Bocșan, care a și ajuns astfel solgăbirău.

Și tocmai pentru-că într'adevăr, în trecut d. Pop s'a distins apărând Românii persecutați de procurorul maghiar, publiciști luați la goană pentru Românismul lor, ni-a venit ciudat să-l vedem acum apărând pe

urgisitul Bocșan, în contra cui? În contra consistoriului, în care sunt cei mai distinși bărbați alături de cari a luptat și d. Pop în vremurile, nu tocmai depărtate, de înălțare națională.

Noi suntem siguri, că punându-i-se întrebarea, pe onoare și conștiință: merită Bocșan să fie în capul unui tract protopopesc, d. Pop numai negativ ar răspunde.

De altminteri dacă d. Pop ține să se pertracteze în public procesul cum și de ce s'a despărțit d-sa de noi toți cari am fondat acest ziar și am luptat pentru dărămarea sistemului mefianist, pe care d. Pop îl condamnase și d-sa în chipul cel mai strășnic, n'are de cât să continue cu scrisorile sale în „Tribuna”. Il prevenim însă, că și Dăianu a pierdut partida când contra actualului episcop al Aradului susținea pe Hamsea, presintându-l ea pe candidatul comitetului (?) național. N'a putut Dăianu să convingă pe nimeni că Hamsea este naționalist; tot așa, greu îi va fi și d-lui Pop să dovedească, chiar în „Tribuna”, că d-nii Hamsea, Teodor și Dori Popescu, Bocșăneștii, cu cari întreține azi relațiuni intime și al căror avocat este, își iubesc neamul mai mult și sunt naționaliști mai buni de cât fie membrii clubului comitatens din Arad, cari fac politica pe care o preconizăm și noi, fie membrii consistoriului aradan, împotriva căruia d. Pop duce luptă crâncenă într'u a rehabila pe un om pe socoteala căruia mai mult d. Pop a strigat.

Dacă e vorba deci ca „oamenii de bine”, la considerarea căroră se provoacă d. Pop, să judece în această afacere, trebuie să se aibă în vedere și faptele mai sus amintite de noi.

Și încă ceva: ce tot vorbește d. Pop că cei din „aula episcopescă” își „denunță preoții” și „își vînd secretele presei streine”, când doar e lucru știut: o hotărâre a consistoriului, cum a fost și suspendarea lui Bocșan, nu poate fi secret, doar ea s'a publicat în foaia oficială a Diecesei și în ziarul nostru cu patru zile înainte de a se scrie ceva în ziarele maghiare.

Este deci cu desavîrșire gratuită acușarea „că chiar aula episcopescă recurge la astfel de mijloace nepermise și oprite prin sfintele canoane”, comunicând adică presei maghiare știrea-despre suspendarea protopopului Bocșan.

De altminteri chiar în urma epistolei d-lui Pop, dl Iancu Ștefănuș, secretar consistorial, ne reaceară și ne autoriză a spune următoarele: dl Stauber, redactorul responsabil al ziarului „Aradî Közöny” i-a declarat că dl St. C. Pop a dus decizia de suspendare, tradus în ungurește, spre publicarea ziarului unguresc.

„Nenea” se poate simți deci dispensat ca să replice d-lui Pop. Din parte ne,

privitor la „Nenea”, observăm numai atâta: dl Pop știe bine că „Nenea” nu poate fi o „existentă catilinară” și noi îl asigurăm că sub pseudonimul „Nenea” a scris un bărbat fruntas între Români din acest comitat. De altfel nu importă cine scrie, ci întru cât cele afirmate se sprigină pe vre o mărturie.

Nu a fost apoi dl Pop cu nimic invinuit în ceea-ce privește trecutul d-sale, când „representanța autorizată a poporului român” i-a încredințat „însemnate afaceri naționale”.

Întrebăm însă pe dl Pop: cum se potrivește cu demnitatea din trecut atitudinea d-sale de azi, când iese în public alături de Bocșan, înălțat până în al șaptelea cer de presa maghiară și a căruia apărare în fișuca temigoreană o face un individ despre care dl Pop știe bine, că înadevăr este o existentă catilinară?

Noi am înțeles ca dl Pop să-și pretindă, față de Românimea întreagă chiar, rolul de naționalist puritan și intransigent... Un Stefan C. Pop memorandumist însă, i-a tot vărșia ce și-ales de când s'a despărțit de noi, eată ce ne place a crede că cu vremea și d-sa va regreta. Pentru-că în aceste părți, și ori unde, desigur că nu ajutat de Bocșan ori Hamsea va apăra cauza națională, ci la fapte naționale ne va vedea pe noi toți, pe cât și-a părăsit acum rezerva să ne combată.

ȘOAPTE

Lacrămi.

Când plîng, a mele lacrimi
Se varsă pe hârtie,
Ear dorul și durerea
Se face poezie.

Și n'am nimic în lume
Mai drag și scump să mi fie,
Ca lacrimile mele
Versate pe hârtie.

Maria Cloban.

Bülw și chestia Transvaalului.

În ședința de Lună (10 l. c.) a Reichstagului german, cancelarul imperiului, contele Bülw a răspuns interpelețiunilor ce i-se făcuseră, în chestia împrumutului lui Krüger de împăratul Wilhelm.

Răspunsul cancelarului a produs mare senzație în toate țările, ear' între Germani și în Angliera cea mai deplină mulțumire.

Eată, în resumat, răspunsul contelui Bülw:

„Ne suirăm în trăsură și plecarăm. Să fi fost ca la vre-o două ceasuri înainte de răsăritul soarelui. Eșirăm la drumul cel mare, cam la vre-o verstă depărtare, când văzui că totde-odată, calul dela hulube se cam sperie și sări în lături. Ce-i asta? — gândii eu. Oprii calii și mă uitai în prejura. Kuzma eși din tuși. El se așeză de-o parte pe drum dând din mână și bodogăinind ceva pentru sine. Doamne, păsește-ne! — gândii eu și un fior mă trecu, pe când femeea ședea galbenă în trăsură. Copiii dormiau, numai dînsa era trează și cu lacrimile în ochi. Plîngea...”

„Mă tem de voi toți! — strigă ea deodată.

„Dumnezeu e cu tine, draga mea. Dar ce sunt eu, sunt oare hoț? De ce n'ai ramas aici peste noapte?

„Acolo era și mai rău. Birjarul de mai înainte îmi făgăduise să mă ducă într'un sat peste noapte; când colo mă duse în pădure, în bordeiul acesta de harabagi. Și bătrânul acela avea niște ochi așa de grosavi! — zise femeea.

„Ce să mă fac eu acuma? — gândiam eu. Să întorc, ori să merg mai departe? — Întrebai încercând în zadar s'o liniștesc. Și era aproape de noi, înainte vâ-

Nu mă voi estinde asupra tuturor chestiilor ce mi-se pun, dar' sunt recunoscător antevorbitorilor, că mi au dat prilej să mă pronunț asupra călătoriei presedintelui Krüger și asupra atitudinii noastre față de războiul sud-african.

Noi am regretat sincer izbucnirea boiului între Anglia și republicele Africe-sud. Războiul acesta a atins și unele importante țări germane. Capitalul nostru Africa-sudică se urcă la sute și sute de milioane. Noi dela început am făcut tot posibilul, ca să împiedecăm izbucnirea războiului și n'am lăsat să aibă nimeni îndoieli în cele două republice, nici în Europa spre starea lucrurilor de acolo și despre neutralitatea noastră. Cu toate acestea, încă în luna 1899 prin guvernul Holandă am recomandat presedintelui Krüger să ceară intervenția împăciuitoare. Însuși a fost, că presedintelui Krüger încă potrivit momentul pentru a pînă intervenția ce i se imbiase din partea lor-Unite americane. Când apoi, după timp oare-care, Krüger însuși a încercat exopereze intervenția, — atunci deja erau extrem de agitate. Atunci noi, german și guvernul olandez, am cerut odată — guvernul german pentru noi oară — și am rezonat astfel: guvernul german este convins, că ori ce pas face în vreo mare putere, — în acest moment ar fi critic, fără rezultat, și pentru cele două republice foarte periculos. Din această evident, că nouă nici o imputare nu poate face nici pentru izbucnirea războiului nici pentru soarta republicelor sud-africane. Noi nu puteam să ne lășăm strîni de deoare-ce ast Burilor nu li-ar fi folosit nouă ni-ar fi stricat.

Când ideea de intervenție a intrat numai în formă tăcută a străbătut în gliera, — guvernul englez a respins asta categoric, în mod oficial întrebându-dacă ea are ca urmare un eșec diplomatic poate deveni conflict războinic.

Vorbind apoi de convorbirea ce a avut zilele trecute cu ministrul de externe francez Delcassé și avînd știre despre punctul corect diplomatic, ce ministrul a dat în chestia războiului Transvaalului cancelarul Bülw continuă: Pe lângă sentimentul uman față de soarta boiului pe lângă toată stima față de personalitatea onenească, față de curajul și de mărețea încrederei puse în Dumnezeu: — ministru de externe și cancelarul imperiului care, în chestii de politică externă, trebuie să aibă și inima, numai această să-i spun presedintelui Krüger, ce i-a spus în Paris și ceea ce deja în primăvara

Din jurnalul unui călător siberian.

(Continuare.)

„Nu, nu, — răspuse bătrânul, — îl cunosc eu. E un prostălu și asemenea oameni ne trebuiesc. De Kuzma trebuie să ne scăpăm, altfel ne mai face vre-o poznă.

„Începură să mă strige: — Feodor, Feodor!

„Eu n'aveam curaj să răspund și tăceam.

„Atunci bătrânul veni în șură și bojăind pe întunec, mă găsi. — Scoală, Feodor! — zise el prietenește. — Ai dormit bine? — adaose el iscodindu-mă.

„Da, — răspusei eu clănțănind din dinți de mi-se părea că-mi îngheață sangele în vine.

„A venit vremea, — zise el. — Adu-ți bine aminte, ce și-am spus odată. Până una-alta însă, pune caii la trăsură, dar iute. Călătorii sunt grăbiți.

„Făcuți ce-mi zise, pe când inima-mi bătea cu putere și mi-se părea că-s pradă unui vis grosav.

„Și bătrânul punea, cum văzui mai pe urmă, șeava pe calul său, un sur mărunt, care-l asculta ca un cățel. Cu o mână punea șeava. Pe urmă înclecă, șopti ceva la urechea calului, care-l duse pe poartă afară. În vremea asta și eu eram gata și-mi scoseși caii afară. Cum mă uitam în depărtare, văzui pe bătrân intrând în pădure. Luna nu răsărise încă, ce l dreptal, dar eu tot îl puteam vedea. El se pierdu în pădure și eu resuflai mai ușurat.

„Trăseși la scară și fui chemat în casă de drumeți: o femeie tină cu trei copii, care de care mai mic. Cel mai mare putea să aibă patru ani, cel mai mic poate doi.

„În cotro te duce piasa cea rea, nenorocito? gândiam eu, — aici, în pustietatea asta fără sprijin bărbătesc?

„Femeea era prietenoasă, tăcută. Ea mă chemă la masă, îmi turnă ceaiu și mă întrebă cum e pe aici, prin partea locului, dacă nu se întemplă hoții și alte lucruri.

„Eu n'am auzit nimic despre așa ceva, — răspusei eu cuprins de milă pentru dînsa, căci, se vedea că-i era frică. Și cum să nu-i fie? Avea mult bagaj și mergea cu poșta de mare înțeață, singură, cu trei copii. Inima de mamă presimția nenorocirea ce o așteaptă.

găuna „Degetul dracului”. Când mă văzui mă molipsisem și eu de spaima ei și printre lacrimi.

„Ei, șezi colo pe capra ta, — nu vreau cu nici un preț — acolo e pînă. Mai bine merg cu tine; tu ai ochii ca mine.”

„Acum oamenii se tem de mine zic „ucigașul”; dar pe atunci n'aveam pata asta a lui Cain pe frunte.

„Zimbetul ei mă îmbărbătașe mine. Mă suii pe capră.

„Haide, zise ea, — să ne ducem urtitul vorbind. Mă întrebă de trebuirile de viața mea și-mi povesti despre bătrânul său, că se duce la dînsul. El fost surghiunit, ar fi fiind bogat.

„Și tu stai, se vede, de lângă hangii tăi, ești poate slugă la dînsul?”

„Da, slujesc, dar de puțină vreme — răspusei eu.

„Ce fel de oameni sunt ei?”

„Cine știe? — zisei eu, — sunt smeriți, nu fumează, nu beau rău.”

„Astea toate, — zise ea, — lucruri de a doua mână.

„Dar cum să trăiești altele? — trebuai eu, pentru că vedeam că femeea cu mine și nădărdiam că poate ea să arăta calea cea bună.

spann deputatiunii bure protu'indeni la Paris la Washington și la Petersburg, că adevăr: și doresc încetarea înfricoșatei vătări de sânge, dar' că altă intervenție, decât o intervenție pacifică cu învoirea Angliei, din nici o parte n'a fost pusă în perspectivă. Căderea lui Krüger la Berlin n'ar fi folosit nimica poziției noastre de mare putere.

În zilele din urmă s'a discutat în mod foarte pasionat în presă și în adunări publice raportul nostru cu Anglia. Eu declar, că față de Anglia noi stăm cu desăvârșire independenți. Nici cu un fir de păr nu suntem mai avizați la Anglia, decât cum ea este față de noi; dar suntem gata să trăim cu ea în pace, în prietenie și în bună înțelegere pe temeiul deplinei egalități reciproce. A atrage asupra-ne, fără trebuință, dușmănia permanentă a vre-unei mari puteri, — ar fi o greșeală politică, o nebunie, pentru care eu nu iau răspunderea. Ca pretutindeni, noi și în Africa sudică vom apăra interesele germane, interesele politice și economice ale Germaniei. A scoate însă pentru alții castanele din foc și a ne lăsa prin alții împinși înainte, nu e datoria noastră; ar fi fost o mare greșală. Câtă vreme eu stau la acest loc, nu-mi este permis să mă las condus de sentimente și de po-zitiile opiniei publice, ci eu să mă conducă exclusiv și numai interesele permanente ale națiunii, și acestea îmi demarcă acea atitudine de sine stăitoare, pacinică și neutră, care o urmăm față de tulburările din Africa sudică.

Noutăți

Arad, 12 Decembrie n. 1900.

Jidovi în contra Ungurilor. Incep patrioții tot mai mult a se convinge de „prietenia” intimă a Ovreilor. Un nou caz s'a petrecut acum de curând în Miskolcs. „Szabadság” de acolo spune, într'un număr următor, că ovreismul mișcolțan și a făcut o nouă sinagogă. Cu acest prilegiu Ovreii s'au divizat în două tabere — pe chestia limbii. Unii vor să introducă în noua sinagogă limba maghiară, iar majoritatea lor, condusă de „Prince Jakob și Fürst Jónás”, pretinde cu tărie: limba germană. Adunați la sfat asupra chestiei, majoritatea Jidovilor a strigat cu glas tare și din baierale inimii: „Jos cu limba maghiară! Nu suferim în biserică vorba ungurească!”

Interesant, că dintre toate foile maghiare, singură „A kotmány” îndrăznește, și ea ascuns între știrile zilei, să reproducă comunicatul lui „Szabadság”. Iar majoritatea Ovreilor din Miskolcs — tac și fac: Demonstrează cu tărie, și nu vor să știe de toată sinagoga, decât va fi să intre în ea vorbă

„— Știi ceti — întrebă ea.
— Puțin.
— Care-i porunca cea mai mare în bibliie?
— Dragostea.

— Da, — zise ea, — și mai departe scrie: Nici o dragoste nu e mai presus de cât când îți dai viața pentru aproapele tău”. Asta-i chiar toată legea. Afară de asta, îți mai trebuie minte ca să deosebești binele de rău. Rachiul și tutunul sunt niște fleacuri, numai arătări pe dinafară.

— Da, tu ai dreptate, — zise eu, — deși oare-care asprime nu atrică, pentru ca omul să nu fie resfățat.

„Așa merseam tot vorbind, fără grabă, ajunserăm în pădure și la apă, peste care este un pod plutitor. Rtul pe vreme de secetă este îngust, așa că nici n'ai nevoie de podar. Copiii se deșteptaseră și se uitau înprejur. Pădurea și copacii ei șoptiau și fogniau de asupra noastră. Copiii priveau mișcați împrejur.

„Abia intraserăm ear în pădure, când parcă mă lovi ear un trăsnet: dinaintea noastră, pe drum, tropăia ceva. Nu puteam, ce l dreptul, să deosebesc bine, dar mi-se pără că e surul ciungului. Credeam că inima nu-mi mai bate. Ce căuta bătrânul aici și

ungurească. — Unde-s patrioții cu epitetul „trădători de patrie”? Au amuțit acum cu toții? A, da: Jidanii „doar” prietenii Maghiarilor!

Nestorul oficerilor din lume. Amiralul rus Longin Gaidin-Longirovici este cel mai bătrân oficer nu numai în armata rusă, ci, fără îndoială, în toată lumea. Tocmai zilele trecute și-a sărbătorit jubileul carierei sale militare de 80 ani. Înainte de asta cu optzeci de ani, în vârstă de 14 ani a eșut ca sublocotenent din școala militară, și de atunci servește deja sub al cincilea țar. E un soldat foarte bun și a eșcelat în mulțime de războaie; ba după lupta de la Naverin, Rușii l au sărbătorit ca pe eroul lor național. Și azi puterea intelectuală și trupească îl ajută încă la învîrtirea cu dibăcie a spadei pentru mărire și gloria patriei sale puternice.

Alegeri congregaționale. Ni-se scrie, că Lunii s'au făcut alegeri de membri în congregația comitatului Arad în mai multe cercuri devenite vacante. Astfel: în Șiria-maghiară din 199 voturi date, dl Ioan Petran, profesor în Arad, a întrunit 162 voturi, dl Traian Terebenț, paroh în Gaișea, 121 și notarul I. Zorad a obținut numai 84 voturi. Au fost aleși deci: I. Petran și Tr. Terebenț. Notăm însă, că dl I. Petran a fost luat în combinație și la adversari, numai ca să răsbească cu notarul Zorad, dar' n'au reușit. — În Pâncota a fost ales dl Simenă Buda cu 119 voturi față de boierul Dr. Tagányi Băndor, care a obținut abia 3 voturi. — În Bărzava s'a ales Posevit-Guez av, spijer în Pâncota.

Foile maghiare locale sunt informatate, că alegerea de la Șiria va fi protestată.

Sedința scaunului protopresbiterial din Arad. Erf, 28 Nov. (11 Dec.) s'au întrunit în ședință membrii scaunului protopresbiterial din Arad, sub prezidiul administratorului protopopesec Ioan Ștefănuș, cea dintâia ședință în anul 1900, deși Statutul organic prescrie ținerea ședințelor în fiecare lună odată. Cu această ocaziune administratorul protopopesec a salutată pe membrii scaunului, și arătând că este conștuit de îndatoririle ce i-se impun prin oficial său, cere concursul membrilor scaunului, întru rezolvarea chestiunilor de competența scaunului. D-sa accentuează, că este dorința atât a forurilor superioare, cât și a opiniei publice, ca respectate să fie dispozițiunile legale, și atrage atențiunea tuturor asupra acestor postulate. La ordinea zilei a fost alegerea de notar scaunal, care loc de la moartea răposatului Ioan Cioara n'a fost îndeplinit. S'a ales membrul ordinar, Dr. Dimitrie Barbu, paroh în Pecica. A urmat examinarea actelor despre alegerea preotului Sava Tămășdan la vacanța parohie din Pecica Română, alegere atacată prin protest. Afând scaunul actele în ordine, ear protestul lipsit de dovezi, a ratificat alegerea. La ordinea zilei au mai fost: alegerea clericului absolutent Ioan Morariu, pentru parohia vacantă din Micălaca, care asemenea o fost atacată prin protest. Sub-

pentru ce-mi adusese tocmai azi aminte de jurământul meu? De ce nu mai de mult? Asta nu era a bine. Chibzuiam: mă apucă o frică de bătrân. Mai înainte îl iubiam, acumă mă temeam de el, când mă gândiam la ochii lui.

„Amuțit. Nu mă gândiam la nimic; nu auziam nimic. Femeea mă întrebă odată, de două ori; fiindcă eu tăceam, amuți și ea și ședea colo, sărmana, tăcută, galbina ca moartea.

„Drumul se strîmță; era locul cel mai întunecos din pădure. Și în sufletul meu era întunecare — mai întunecare decât noaptea. Ședeam pe capră nemîșcat, tăcut. Căi cunoșteau drumul și mergeau fără ca eu să-i măn, mereu-mereu ne apropiam de locul, pe care și l-am arătat adineori.

„Eram acolo — tocmai se opri în mijlocul drumului surul bătrânului, el călare, cu niște ochi ce ardeau ca doi cărbuni aprinși. Hațurile îmi căzură din mână. Căi merseră până lângă sur și se opriră singuri.

După: Vladimir Korolenko.

(Va urma).

versând momente mai grave contra acestel alegeri, s'a ordonat cercetare, ear eșeptuirea cercetării a fost încredințată administratorului protopopesec.

Răscoală în tren spre Siberia. Zilele trecute trenul siberian ducea cu sine din Rusia mulțime de osândiți la muncă silnică în Siberia. Pe drum, aproape de gara Tichita, când trenul trecea printr'un tunel, osândiții s'au resculat în contra ostașilor păzitori și i-au trântit la pământ. Osândiții au voit să ia dela ostași armele și apoi să jăfuiască pe pasageri. În momentul critic însă s'a auzit șgomot din vagonul vecin și numai decât s'a dat alarmă. Trenul s'a oprit, ear' soldații, cari erau aruncați la pământ, au fost liberați. Osândiții n'au putut să-și ajungă scopul și abia se crede, că va scăpa vre-unul dintre ei de pedeapsa de moarte.

Poporațiunea Berlinului. În capitala Germaniei s'a făcut zilele trecute recensământul poporațiunii. După datele adunate numărul locuitorilor Berlinului este de 1,884.345. La ultimul recensământ din 1895 erau numai 1,667.304. Numărul a crescut deci în 4 ani cu: 217.041.

O fată inebunită. Din comuna Boțose anunța, că o copilă în vârstă de 19 ani de acolo, anume Ersilia Harschmann a înbunit zilele trecute fără veste. În nebuliță s'a început să alerge deșbrăcată pe strada într'un frig de 3 grade, șbierând și trântind la pământ pe toți câți întâlnea în cale. Omenii cu spaimă fugiau dinaintea ei, căci pe cine-l întâlnea, îl trântea de nu se mai scula. În fuga ei turbată, nenorocita fată a strebătat și în școală, unde învățătorii i-a dat o strajnică trânteață, ear pe mulți școlari i-a bătut erânčen, pe alții i-a șgăriat și i-a mușcat. Nenorocita nebună numai cu mare greutate a putut fi prinsă, legată și trimisă la spitalul din Zalegerszeg.

† Protopresbiterul Andreiu Caragea. „Deșteptarea” în numărul său de Duminecă scrie, că Jol seara spre Vineri a încetat din viață un mare și nobil suflet românesc, părintele protopresbiter Andreiu Caragea, din Lințești (în Bucovina), în vârstă de 75 ani. Născut în anul 1825 ca fiu de răzăr, răposatul și-a așezat studiile în Cernăuți; în anul 1852 a fost chirotonit în preot, în 1884 a fost înaintat la dignitatea de exarch, ear' în 1896 la cea de protopresbiter.

Dovadă vorbitoare de tragere de inimă pentru neamul său iubit, fericitul protopresbiter Andreiu Caragea a arătat nu numai la tot prilegiul în decursul rodniciei sale vieții, ci mai ales pe patul morții, lăsând prin testament frumoasa sumă de 20 mii de coroane „Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina”.

Pe lângă aceste 20.000 coroane, lăsate prin testament Societății, decedatul a mai lăsat încă, tot acestei societăți, și părtașia la societatea tipografică bucovineană, în suma de 500 coroane; ear' pentru biserică din Lințești, la al cărei altar s'a rugat printr'un lung șir de ani, a testat suma de 4000 coroane cu menirea, ca din procente să se facă an de an un parastas pentru sufletul său și să se spriginească și corul plugarilor din acea comună.

Societatea pentru cultură și literatura română din Bucovina a petrecut la locul de vecinică odihnă rămășițele pămîntene ale marelui ei binefăcător Duminecă, în 9 l. c. n. cu pompă deamănă de numele decedatului. Fie-i țărina ușoară și decedatul pildă de urmat să le fie urmașilor în toate zilele vieții lor.

Carnet artistic.

Craiu de ghindă, melodramă în 3 acte, de V. Leonescu.

S'a reprezentat întâia oară în zilele acestea, pe scena Teatrului Național din București.

Subiectul piesei este următorul: Într'un orașel de provincie trăiește o familie săracă și onestă, compusă dintr'o mamă, doi băieți, o fată și un pretins amic nedespărțit al familiei.

Sărăcia acestei familii datează din timpul răposatului tată, care își petrecea vesnic timpul prin cafenele, făcând politică și aspirând continuu la o slujbă din partea opoziției, pe care o glorifica în toate oca-

și-nile. Se întâmplă ca guvernul să cadă. Opoziția venită la putere îl neglijează, și tatăl muie din această cauză de supărare. Situația pr cără a familiei ar fi luat o față din cele mai acute, dacă băiatul ce, mare, Costică, prin munca sa șirguitoare nu ar fi salvat-o.

Și jbaș la tribunalul din localitate, el reușea să su-șină pe mamă-sa, sora-sa și pe fratele său Iorgu care studia la București. Sarcina cea mai grea a familiei aceștia era însă așa zisul amic al ei, care, prin faptul că împrumutase 200 de galbeni răposatului tată, stetea pe apetele bieteii familii pe mănca-e și bătură, așteptând timpul achitărei poliției repausatului.

Cu toate greutatețile ce suportă familia, ea era relativ fericită. Sosi însă un timp când familia eși din viața-i monotona, grea și cinstită. Aceasta se datoră sosirii unei noi persoane, o damă din Capitală, tânără, frumoasă, cochetă, avută, care sosise în provincie pentru a se recrea și a pune capăt unei vieți desordonate.

Întâmplarea făcu ca această doamnă să închirieze o casă tocmai la familia în chestiune.

Dar nică și bine-voitoare cu cei din familie, ea schimbă modestul traiu al acestora într'o adevărată serbătoare. Într'adevăr, noua chirieșă împodobi casa lui Costică cu cele mai frumoase mobile și masa cu cele mai delicioase mănăcări și bături.

Toți se mirau și cu drept cuvînt de șrnicia acestei necunoscute dame, cu care familia legase în urmă o prietenie sinceră.

Îngrijirea și atențiunea necunoscutel se esfrângea însă mai mult asupra lui Costică pe care-l iubia cu o patimă nebună.

Lucrul acesta fu observat, dat pe față și șfirit prin căsătoria proiectată între dânsa și Costică, care la rândul său o iubia până la adorare. Toți erau fericți și în special amicul casei, Anghelșanu care întrevădea în realizarea acestei căsătorii, șperanța revendicării celor 200 de galbeni.

În acest timp de șperemă fericire pentru familie, Costică primește din partea fratelui său Iorgu, care tocmai terminase anul al III-lea de filosofie și care nu și mai văzuse familia de 3 ani, o scrisoare prin care îi comunică că va veni să-și vadă.

Bucuria produsă în urma acestei vești procură familiei o indescriptibilă fericire. În adevăr a doua zi, pe când toți erau strînși la un loc, șosește Iorgu, care beat de fericire își îmbrățișează familia cu multă eufuziune. Costică prezintă în acest timp și pe logodnica sa, Iorgu la vederea necunoscutel dame tressare... umit de această aparițiune I Care a fost cauza acestei tressării? În cursul desvoltării evenimentelor, Iorgu reproșează fratelui său faptul, că se va căsători cu o asemenea femeie. Intre Costică și Iorgu se încinge atunci o discuție violentă. Cel din urmă îl arată că nu se poate ca după o muncă cinstită să ajungă să trăiască și să susție casa din banii necinstiti ai Eșmîței pe cari i-a câștigat vînturînd lumea...

În urmă, Iorgu îi mai spune că femeia pe care vorește s'o facă soție, a fost amanta lui I...

Eșmîța, femeia pierdută, care voia să uite trecutul și să trăiască o viață cinstită se vede acum demascată! În culmea durerii pleacă îndărăt, în lumea destrăbălării, în valurile șdrumicătoare ale vieții bucovinești.

— „Și acum pornesc iar în lume. Mă duc iar acolo unde mi-e locul. La bătură, la petreceri, la șgomot, lângă tineretul descreerat, între trântorii desfrânați. Ha! Ha! Ha! Acolo mi-e lumea. Cu cheta într'o mână și cu paharul de șampanie în alta. Aici nu e loc pentru mine. Aici nu încap și eu!”

Ultime știri.

Noul guvern bulgar.

Sofia, 11 Dec. După multe încercări și combinațiuni guvernul bulgar s'a constituit în modul următor: Ivanciov, șpresedinte și finanțe; generalul Petrov, interne; Toncev, externe și culte; Titarov, agricultură și comerț; Psev, înștrucțiune; Dancev, justiție; Papricov-rșboiu.

Editor. Aurel Popovici Barcianu. Red: respuns: Ioan Russu Șirianu.

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea semestru la

„TRIBUNA POPORULUI“

Cu condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, cari sunt cele următoare:

In Monarchie:

Pe un an Cor. 20.—
Pe 1/2 an „ 10.—
Pe 1/4 an „ 5.—
Pe o lună „ 2.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu cor. 4 pe an, având o înțindere de 8 pagine, cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii abonați sunt rugați a grăbi cu reînnoirea abonamentelor pentru regulata expedare a foii.

Abonamentele se fac prin mandate postale și anumit pentru un timp, care începe cu prima și se termină cu ultima luni.

Este în interesul dlor abonați, ca adresele să fie însemnate cât se poate de corect și legibil. Domnii abonați vechi sunt rugați a lipi pe mandatul postal adresa tipărită dela fâșiile, în cari li-s'a trimis „Tribuna Poporului“ până acum.

Administrația BCU
„TRIBUNEI POPORULUI“.

Avis.

Un tânăr Român de 30 ani, cu poziție sigură, caută de soție o tinăra văduvă, cu calități bune care să dispună și de 10.000 coroane avere.

Oferte serioase cu posa sub adresa „Seriosu“ Hátzeg post restante.
532 1-2

Pentru băcănăria firmei Gustav Balaș H. Boița se caută un tânăr cald de comerciant cu etate 20—25 ani, poate afla de loc angajament. Să prefer cari cunosc și limba germană și magiară și are cunoștințe și de mărfuri mărunte și galanterie. Tot odată poate afla loc și un învățăcel.
533 1-2

Tipografia
„Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare:

Tipărituri de bancă,	Cărți, Broșuri,	Orice tipărituri.
Invitări la nunți,	Anunțuri funebre etc.	

Cele mai moderate preturi!!

TEE

rusescă veritabilă dela frații
POPOFF K. & C. din Moseva.

Furnisorii curților regale:

Greciei, Svediei, și Norveghiei, Belgiei și României.
Singurul deposit principal în Arad și provincie la drogăria

VOJTEK și WEISS
in ARAD.

Calități excelente în

B u m u r i

cu sticla și măsurat, deasemeni se află săpunuri, pravuri pentru dame, apă pentru dinți, perii pentru dinți, apă pentru păr și diferite miresme pentru odăi, cu cele mai moderate preturi.

521 7-10

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	halb
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Madre, învățator; aprobat de Consistor ilustrată cu chărți geografice	—	—
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul	—	—
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, —	—	—
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, —	—	—
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, —	—	—
6.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu —	—	—
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. —	—	—
8.) „Războiul pentru neatarnare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	1,20	1,60
Prețul „Coroanei“ —	—	—
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula născ. Truția —	—	—
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, —	—	—
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. —	—	—
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. —	—	—
13.) „Cuvântări bisericești“ — traduse de Ioan Genț. —	—	—
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, —	—	—
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz —	—	—
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exempliar s'a redus dela 6 la 3 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.